

17_03.22.-03.26.

Szociális munka elmélete - 11. osztály

11-15. tétel kidolgozása

Dolgozd ki a már bevált módon PowerPoint alkalmazásban a 11-15. tételeket.
Ha nem tudod ppt-ként, akkor kézzel írd le!

A kész anyagot fényképezd le és küld el nekem

– szne.horvath.nikolett@gmail.com

11. Ismertesse a demenciában szenvedő idős emberek jellemző szükségleteit, gondozási-ápolási feladatait! Mutasson be egy, a demens személyek bentlakásos intézményében lakó ellátottak részére készített heti foglalkoztatási tervet!

1. A mai magyar társadalom viszonya az idős emberhez, az időskori problémákhoz

- a társadalom többsége szerint az idős dolga, hogy foglalkozzon az unokákkal, szeretnek sütni-főzni, vallásosak, konzervatív értékekhez ragaszkodnak stb
- egyre gyakoribb a modern idős: a hagyományos feladatok mellett kirándul, kapcsolatokat épít, internetezik stb
- az idős nagy segítség lehet a családnak pl vigyáz az unokákra, segít a házimunkában stb DE!
- gyakori probléma a generációk közti távolság: a fiatalok és az idősök szokásai, értékrendje, tevékenysége nagyon eltér, ezért gyakoriak a konfliktusok
- a legtöbb család nem tudja vállalni a fizikailag vagy szellemileg leépült idős gondozását, ezért kórházba vagy otthonba kerülnek

2. A szellemi leépülési folyamatának pszichés jellemzői, és szomatikus megnyilvánulásai

Enyhe:

- enyhe emlékezet zavar pl elfelejti, hogy hová tette a kulcsot
- felhagy korábbi kedvenc tevékenységeivel pl nem fejt már rejtvényt
- kerüli a társaságot, az otthoni környezet válik csak biztonságossá

Közepes:

- feledékenysége szembetűnő,
- tanulási képessége megromlik,
- szótalálási gondjai vannak, pl elfelejti a neveket,
- mindent fel kell írnia,

Súlyos:

- közelmúlt eseményeire nem emlékszik
- mindennapi teendőit képtelen ellátni pl korábban jól főzött, most a megszokott ételeket sem tudja elkészíteni
- elfelejti az öltözködés sorrendjét pl a blúzra veszi fel a kombinét
- pénzügyeit képtelen intézni pl nem ismeri fel a pénzeket

Teljes leépülés:

- Közvetlen környezetét, saját hozzátartozóit, és néha önmagát sem ismeri fel pl személyi adatait, nevét sem tudja
- Visszatér a régmúltba pl úgy viselkedik, mintha fiatal lenne

- szókincse elsivárosodik, majd beszéde érthetlenné válik pl nagyon beszűkül a szókincse vagy egyáltalán nem beszél
- képtelen az önálló étkezésre, tisztálkodásra, ürítéseiinek kontrollálására
- gyakran válnak ágyban fekvővé.

3. A demencia fogalma, típusai, stádiumai

FOGALMA: a gondolkodás, érzelmek, társas képességek hanyatlása, jelenleg visszafordíthatatlannak tartott folyamat

TÍPUSAI:

- **Alzheimer-kór:** a leggyakoribb demencia, amely az idegsejtek károsodásával jár.
- **Vaszkuláris demencia:** a második leggyakoribb ok, amely vérkeringési agyi kórfolyamat következménye. Az idegsejtek képesek lennének ellátni feladatukat, de nem jutnak elég oxigénhez.
- **Lewy-testes demencia:** az agy körülírt területén az agyi idegsejtekben kórosan felszaporodó fehérjékkel kapcsolható össze.
- **Fronto-temporális demencia** (más néven Pick-betegség): az agy homloklebenyében végbemenő agyszövet károsodása miatt alakul ki.
- **Pszeudo- (azaz ál-) demencia:** nem valódi demencia, csupán valamilyen lelki ok - például depresszió - miatt következik be a gondolkodás lassulása vagy a feledékenység.

STÁDIUMAI:

- 1.) enyhe
- 2.) közepes
- 3.) súlyos
- 4.) teljes leépülés

4. A demenciában szenvedő ember speciális szükségletei

- állapotának megfelelő felügyelet
- demens foglalkoztatás
- társas kapcsolatok fenntartásának segítése
- fizikai ellátás
- folyamatos orvosi ellenőrzés
- állapotának megfelelő gyógyszerek
- agresszivitás, depresszió kezelése

5. A demenciában szenvedő beteg ellátásának területei, fokozatai

enyhe: fizikai segítséget, felügyeletet általában még nem igényel, be kell vonni a közösségi életbe, fontos a foglalkoztatás, hasznos időtöltés pl olvasás, rejtvényfejtés, beszélgetés, emlékek felidézése, minden, ami a leépülést lassítja stb

közepes: már fizikai segítségre is szorul pl étkeztetés (nem képes megfőzni), bizonyos tevékenységekben irányításra szorulhat, demens foglalkoztatás

súlyos: folyamatos felügyeletre, gondozásra szorul, egyszerűbb tevékenységek elvégzésében is támogatni kell

teljes leépülés: teljes ellátás szükséges

6. A demenciában szenvedő idős ember bevonása a gondozási-ápolási munkába

- a képességeinek megfelelően be kell vonni, akkor is, ha ez több időt vesz igénybe!
- ameddig lehet hagyjuk önállóan tevékenykedni
- az állapot romlásával szervezzük, irányítsuk vagy részfeladatokat végezzünk el

7. A demenciában szenvedő beteg jogainak képviselése

- a demens beteg nem képes a saját jogainak, érdekeinek védelmére pl nem képes a pénzt kezelni, hivatalos ügyeket intézni, könnyen becsaphatóvá válik
- ilyen esetben gondnokság alá helyezhető: pszichiáter szakorvos szakvéleménye kell hozzá, ez alapján a bíróság dönt a szükségességéről,
- *demensek jogai:* pl joguk van ismerni a diagnózisukat, joguk van a megfelelő és folyamatos orvosi ellátáshoz, joguk van tevékeny életet élni, ameddig csak lehet, fontos, hogy felnőttként és ne gyerekként bánjunk velük, társadalmi integráció stb

8. A foglalkoztatás jelentősége, formái a demenciában szenvedő idősök körében

Foglalkoztatás jelentősége:

- segít a fizikai, szellemi leépülést lassítani
- növeli az önbecsülést, hasznosságérzést
- segít a kapcsolatok ápolásában
- hasznos időtöltést biztosít

Formái:

- 1.) FIZIKAI: torna, séta
- 2.) SZELLEMI: memória javító foglalkozás, logikai játékok, személyi adatok gyakorlása, színek-formák-évszakok-idő stb felismerésének gyakorlása, szójátékok, kézműves tevékenységek, éneklés
- 3.) SZÓRAKOZTATÓ: a jó hangulat megőrzésében segít pl kabaré

9. A foglalkozás/foglalkoztatás személyi, tárgyi és elhelyezési feltételei

személyi feltételek:

- foglalkoztató, mentálhigiénés, egyéb szakemberek
- foglalkoztatható idősök

tárgyi feltételek:

- foglalkozásokhoz szükséges eszközök: társasjátékok, logikai játékok, könyv, cd, papír, írószer,
- alapanyagok: színes papír, festék, gyurma, termékek, szárazvirág, ragasztó, olló
- FONTOS: minden gondozottnak az állapotának megfelelő eszközöket adjuk, minden eszközt rendeltetésszerűen használjunk, figyeljünk a baleset megelőzésre!

elhelyezés:

- a helyiség legyen világos, jól szellőző, megfelelő hőmérsékletű, igazodjon a résztvevők számához
- a bútorzat legyen alkalmas a tervezett foglalkozásra, ne legyen zsúfolt (mozgásnehezítettség, segédeszközök miatt), a bútorok épek legyenek, ne legyenek éles sarkai, amibe könnyen beüthetik magukat

10. A foglalkozási terv bemutatása

Éves foglalkoztatási terv

- az ellátottak igényeinek, állapotának, előző év tapasztalatainak figyelembe vételével, lehetőség szerint felmérés alapján célszerű elkészíteni
- egész évre vonatkozik
- előző év decemberében készül

Heti terv

- előző hét végén készül
- a foglalkozások pontos helyének, idejének megjelölésével
- látható helyen ki kell függeszteni, hogy az ellátottak tájékozódhassanak

- bizonyos ellátotti csoportok esetén a foglalkozásokról szóban is tájékoztatást kell adni és szükség esetén akár a foglalkozás megkezdése előtt odakísérni az érdeklődőket

Havi és heti foglalkoztatási tervezet

MINTA

Január

- Újévi köszöntés
- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Januári hagyományok felelevenítése
- Magyar Kultúra napja: 22-én
- Farsangi készülődés (dekorációk készítése, farsangi műsor)

Február

- Februári népszokások, hagyományok
- Havi születésnap, névnap köszöntés
- Farsangi ünnepség
- Nőnapra készülődés (ajándék készítés, nőnap műsor)

Március

- Nőnap ünneplése: március 8-án
- Márciusi hagyományok
- Március 15.-i megemlékezés (ünnepi műsorral)
- A havi névnapok, születésnapok ünneplése
- Húsvéti készülődés (dekoráció készítés, ünnepi műsor, böjti szokások)

Április

- Áprilishoz kötődő hagyományok felelevenítése
- Havi születésnapok, névnapok ünneplése
- Húsvéti készülődés (dekorációk, ajándékok készítése, ünnepi műsor, tojásfestés)
- Húsvéti ünnepség
- Megemlékezés a Föld napjáról
- Megemlékezés a Költészet napjáról

Május

- Anyák napi megemlékezés
- Madarak és fák napja alkalmából megemlékezés
- Havi születésnapok, névnapok ünneplése
- Májusi népszokások, hagyományok
- Nyári dekorációk készítése

Június

- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Júniusi hagyományok felelevenítése
- Szabadtéri programok (séta, városnézés, ügyességi játékok, kertészkedés)

Július

- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Szabadtéri programok (séta, városnézés, ügyességi játékok, kertészkedés)
- Társintézmények meghívásával nyári teadélután
- Július hónaphoz kapcsolódó hagyományok, szokások

Augusztus

- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Termés gyűjtés dekoráció készítéséhez
- Augusztus 20.-i ünnepség (ünnepi műsor)
- Augusztusi hagyományok felelevenítése
- Ősz dekoráció készítése
- Készülődés a szüreti ünnepségre (dekoráció készítése, műsor)
- Szabadtéri programok (séta, városnézés, ügyességi játékok, kertészkedés)

Szeptember

- Szeptemberi hagyományok, szokások
- Dekorációkészítés termésekből
- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Szüreti mulatság

Október

- Októberhez kötődő szokások, hagyományok
- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Idősek Világnapja megemlékezés
- Megemlékezés október 23.-áról

November

- Születésnapok, névnapok ünneplése
- Novemberi hagyományok

- Adventi készülődés (dekorációk készítése, műsor)

- Adventi, karácsonyi, új évi hagyományok felelevenítése
- Karácsonyi ünnepség
- Szilveszteri készülődés, óév búcsúztatása.

December

- Luca nap
- Készülődés Karácsonyra (ajándékok készítése, fa díszítés)
- Születésnapok, névnapok ünneplése

Heti terv:

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Zenés reggeli torna	Zenés reggeli torna	Zenés reggeli torna	Zenés reggeli torna	Zenés reggeli torna
Folyadékpótlás	Folyadékpótlás	Folyadékpótlás	Folyadékpótlás	Folyadékpótlás
Hírek felolvasása, megbeszélése	Hírek felolvasása, megbeszélése	Hírek felolvasása, megbeszélése	Hírek felolvasása, megbeszélése	Hírek felolvasása, megbeszélése
A hétvégé eseményeinek felelevenítése	Készségfejlesztő Foglalkozás: Memória játék	Ismeretterjesztő foglalkozás: híres magyar várak	Gyógynövényeink: Kamilla	Készségfejlesztő Foglalkozás: Szójajáték
János vitéz	Kreatív foglalkozás	Beszélgetés az együttélés szabályairól	Tavaszcímű versek	Februári hagyományok
Közös éneklés	Légytorna	Közös éneklés	Kreatív foglalkozás	Éneklés
Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd
Egyéni foglalkozás	Egyéni Torna	Egyéni Foglalkozás	Bevásárlás	Egyéni torna
Főzőklub	Egyéni beszélgetés	Kultúrcsoport foglalkozás	Egyéni beszélgetés	Farsangi bál

11. Az Ön által megfigyelt demenciában szenvedő idős ember sajátos szükségletei, gondozási feladatai, foglalkoztatásának sajátosságai - gyakorlat alapján gondold végig az alábbi szempontokat!

- állapotának megfelelő felügyelet
- demens foglalkoztatás
- társas kapcsolatok fenntartásának segítése
- fizikai ellátás
- folyamatos orvosi ellenőrzés
- állapotának megfelelő gyógyszerek
- agresszivitás, depresszió kezelése

12. A szociális gondozó és ápoló feladata a foglalkoztatási terv készítésében

- a foglalkoztatási terv készítése a mentálhigiénés csoport feladata! (mentálhigiénés, foglalkoztató)
- a gondozó megosztja tapasztalatait, megfigyeléseit a mentálhigiénés csoporttal
- segíti a részvételt pl elkíséri a gondozottakat, segít az előkészületekben
- szükség esetén a segíti a foglalkozást is a foglalkoztató/mentálhigiénés irányításával

12. Értelmezze a haldoklás fázisait, a gyász fogalmát, pszichológiai vonatkozásait! Mutassa be a haldokló beteg ellátásának korszerű formáit! Milyen szerepe van a szociális gondozó és ápolónak a haldoklók, illetve hozzátartozóik támogatásában?

1. Halálhoz, haldokláshoz való viszony a mai magyar társadalomban

- régen a betegeket, haldoklókat a család látta el otthon, ezért a halált, haldoklást, a halott ellátását ismerték, természetes folyamatnak látták
- ma a gyógyíthatatlan betegek ellátása a családjuk számára nehézséget jelent, ezért többségük kórházban vagy szociális intézményekben él
- a haldoklás a családi környezettől elzárva történik, gyakran a hozzátartozók nincsenek jelen
- a mai ember idegenkedik a haláltól, haldoklástól, elhunytak látványától
- a temetéseket temetkezési vállalatok intézik, megszűntek a tradicionális szokások (pl a virrasztás), melyek a gyász feldolgozását elindítják, segítik

2. A haldoklás szakaszai

1. elutasítás
2. düh
3. alkudozás
4. depresszió
5. belenyugvás

3. A haldoklók gondozásának korszerű formái : *hospice ellátás*

- **Célja** a hosszú lefolyású, halálhoz vezető betegségben szenvedő személy testi, lelki ápolása, gondozása, életminőségének javítása, szenvedéseinek enyhítése és emberi méltóságának haláláig való megőrzése. A cél elérése érdekében a beteg fájdalmának csillapítására, testi tüneteinek és lelki szenvedéseinek enyhítésére, valamint, hogy a hozzátartozói és a vele szoros érzelmi kapcsolatban álló más személyek mellette tartózkodjanak.
- A hospice ellátást lehetőség szerint a beteg otthonában, családjá körében kell nyújtani.
- A hospice ellátás magában foglalja a haldokló beteg hozzátartozóinak segítségét a beteg ápolásában, továbbá lelki gondozásukat a betegség fennállása alatt és a gyász időszakában.
- A halál és a haldoklás kérdéseivel a tanatológia foglalkozik.
- elsősorban végstádiumos daganatos betegek komplex ellátása
- munkacsoport vesz részt az ellátásban pl orvos, szakápoló, pszichológus stb
- palliatív kezelést végez: fájdalmat csillapít, az életminőséget javítja, nem gyógyítani akar
- támogatja a beteget és a családját lelkileg
- segíti az aktív életet
- a halált természetes folyamatnak tartja

4. A haldoklók pszichés gondozása a haldoklás különböző szakaszaiban

Elutasítás fázisában:

- sokkolja a hír, hogy gyógyíthatatlan beteg
- kezdetben nem hiszi el, hogy igaz
- még nem készült fel lelkileg az elmúlással való szembenézésre
- a tagadás időhúzás, amíg erőt gyűjt a szembenézéshez
- csak fokozatosan szabad az állapotával kapcsolatos információkat adagolni, hogy feldolgozható legyen
- türelmesen meg kell figyelni az állapotát, időt kell adni neki
- várni kell, hogy kezdeményezzen, beszéljen róla, nem szabad erőltetni

Düh fázisában:

- már rendelkezik a megfelelő információkkal, megértette a helyzetét
- elfogadni azonban nem tudja, tehetetlen, dühöt érez, agresszív, indulatos, vádolja a családját, az orvosokat, gyakran támadja a segíteni akaró hozzátartozókat is
- környezetnek is nehéz elviselni a viselkedését, de meg kell érteni, türelmesnek kell lenni, mert a viselkedés üzenete: segítséget, megértés kér
- megértéssel, türelemmel kell hozzá fordulni
- segíteni kell a dühét levezetni, kibeszélni magából az indulatokat, érzéseket
- nem szabad haragudni rá és a hozzátartozóknak is ezt kell tanácsolni
- a hozzátartozók segítése is fontos ilyenkor

Alkudozás fázisában:

- egyre inkább önmagára figyel
- megjelenik a bűntudat, saját magát és nem a környezetét vádolja pl nem kellett volna annyit dohányozni
- együttműködővé válik, alkudozik pl egészségesebben fog élni, követi az orvos utasításait, mindent megpróbál megtenni, hogy elkerülje a halált
- reménykedik abban, hogy csoda történik és meggyógyulhat
- sokat gondolkodik az életén, emlékezik és igényli, hogy beszélhessen róla, megvallja bűneit
- meg kell érteni, nem szabad hárítani
- csökkenteni kell a bűntudatot

Depresszió fázisában:

- érzi, hogy napról napra fogy a remény
- már nem bízik a gyógyulásba
- egyre inkább befelé fordul, az érzelmeivel, félelmeivel foglalkozik, lehangolt

- egyre kevesebbet foglalkozik a nagyvilág dolgaival
- a hozzátartozók megértésére van szüksége
- ahogy az állapota romlik, egyre több segítségre szorul, kiszolgáltatottnak érzi magát, önbecsülése csökken
- értékességét, a szeretetet kell hangsúlyozni, éreztetni kell vele, hogy mellette állunk

Belenyugvás fázisában:

- egyre jobban távolodik az élettől pl kevesebbet eszik-iszik, lelkileg is egyre jobban a halál felé fordul
- a saját érzelmei, fájdalmai, félelmei kötik le
- testileg-lelkileg fáradt, nyugalomra vágyik
- egyre kevesebbet beszélget, de a hozzátartozók jelenlétére szüksége van
- gyakoriak a víziók pl elhunyt hozzátartozókkal találkozik, álmodik
- meg kell érteni, meghallgatni, erősíteni a biztonságérzetét
- megnyugtatni, hogy nem marad egyedül
- az érzéseit, félelmeit, vízióit nem szabad kigúnyolni (pl „Hogyan látta volna az anyját, mikor az már 50 éve halott stb)

5. Haldokló betegek lakásukon, családon belüli ellátása

Otthoni hospice ellátás:

- a beteg otthonában történik,
- bevonja a családtagokat,
- nem kell elhagynia a betegnek az otthonát, elszakadni a családtól,
- de biztosítja az ápolást-gondozást, tanácsokkal látja el a családot,
- a családot is támogatja lelkileg
- szakorvosi javaslatra a háziorvos rendelheti el
- nem gyógyítás, hanem a tünetek enyhítése a cél
- 50 napra igényelhető, de még 2x igényelhető újra
- lehetséges feladatok pl fájdalomcsillapítás, gyógytorna, mentálhigiénés ellátás
- a hospice és az otthoni szakápolás egyszerre nem igényelhető

6. Haldokló betegek intézményes ellátásának lehetőségei

- ***Palliatív bentfekvő részleg:*** Speciális céllal kialakított kórházi osztály/részleg, ahol a tüneti kezelés, a fájdalomcsillapítás beállítása történik. Szükség esetén biztosítja a krónikus ellátásban kimerült családtag regenerációját is.
- ***Nappali szanatórium:*** A terminalis állapotú, de még mozgásképes, otthonában élő betegek részére biztosítja a rendszeres tüneti ellenőrzést, csökkenti a beteg izolációját, magányát.

- **Hospice ház:** Magába foglalja a bentfekvő részleget és az otthonápolás koordinációs központját. Többnyire a Hospice Ház rendelkezik fájdalom csillapító ambulanciával, és oktató, továbbképző centrumként biztosítja a hospice képzési programokat, segíti a hozzátartozókat.

7. Más szakemberek bevonásának lehetőségei

- A hospice ellátást multidiszciplináris (több tudományterületről származó) team végzi, melynek tagjai: Orvos, Nővér, Gyógytornász, Pszichológus, Lelkész, Szociális munkás, Dietetikus, Gyógyszerész, Önkéntes segítők stb
- fontos, hogy minden szakember a saját kompetencia határait ismerje, betartsa
- amennyiben a probléma már nem az ő hatáskörébe tartozik, be kell vonni a beteg állapotának, igényeinek megfelelő

8. A közeledő halál jelei CSAK PL

- víziók pl. halott hozzátartozókkal találkozik, tudatállapot romlik
- egyre többet alszik
- reflexek tompulnak
- bőre nyirkos, hűvös, foltos
- érzékszervek tompulnak
- lélegzetvétel szabálytalanná, hangossá válik

9. Az elhunyt körüli teendők (nem kell mindet felsorolni!)

- 1.) a halál beálltát az orvosnak kell megállapítani!
- 2.) a megállapítást követően 2 órán keresztül az elhunytat nem szabad elvinni
- 3.) a halál időpontját fel kell jegyezni
- 4.) kegyelet teljes ellátás!
- 5.) paravánnal körbe kell venni
- 6.) hozzátartozókat az ellátás alatt tapintatosan ki kell küldeni
- 7.) az adott intézményben szokásos dokumentációt ki kell tölteni
- 8.) a halott ellátás az intézményi protokoll szerint történjen
- 9.) mindig védőköpenyben, kesztyűben kell dolgozni
- 10.) testet óvatosan, egyenes, laposan fekvő tartásba helyezzük
- 11.) távolítsunk el minden a gyógyításhoz használt eszközt pl kötés, infúzió
- 12.) váladékokat mossuk le
- 13.) ékszereket el kell távolítani
- 14.) műfogsort megtisztítva vissza kell helyezni
- 15.) tiszta lepedőt kell alá helyezni
- 16.) szemére vizes gézlapot kell helyezni

- 17.) az állát fel kell támasztani (van ahol nem szokás felkötni, mert nyomot hagyhat)
- 18.) ellentétes kézre és lábra fel kell kötni a lábcédulát
- 19.) az adott intézmény szokásainak megfelelően fel kell öltöztetni (van ahol nem öltöztetnek)
- 20.) van ahol szokás a kezeket keresztbe tenni
- 21.) tiszta lepedővel le kell takarni
- 22.) el kell készíteni a leltárt: legalább ketten készítsék, különös gondot kell fordítani a pénzre, ékszerekre, értékekre pl telefon stb
- 23.) ha a hozzátartozók jelen vannak részvényt nyilvánítás, lelki támogatás biztosítása
- 24.) betegtársak, lakótársak mentális gondozása

10.A normál gyász lefolyása és szakaszai

A) *Tagadás, izoláció*

- érzelmi bénultság, üresség
- olykor erős érzelmek feltörése
- összezavarodott gondolatok
- érzelmek kifejezése nehezített
- időleges védekezési mód, amíg a gyászoló megoldási lehetőségeket keres
- ha itt megreked, akkor nem éli meg az érzelmeket, tartós lesz az üresség

(Van olyan elmélet, ami ide teszi a kontrollált szakaszt, ami ált. a temetésig tart. Ilyenkor az ügyintézés, a feladatok kötik le a figyelmet, ami gyakran megterhelő, szembesülni kell azzal, hogy már az elhunyt nélkül kell boldogulni)

B) *Harag* (vagy felszakadó érzelmek stádiuma)

- felelősök keresése (büntudat)
- harag az elhunyt, saját maguk, család, szakemberek iránt
- gyakran váltakoznak ez érzelmek (düh, depresszió, szomorúság)
- előfordulhat megrekedés ebben a szakaszban, mert elfojtja a dühét, az érzelmeket

C) *Alkudozás*

- gyakori az alkudozás akkor, ha nem tudja az első két szakaszt megoldani
- „mi lett volna, ha.....”, gondolatok foglalkoztatják
- a célja a gyászolónak, hogy minél később kelljen a visszafordíthatatlannal szembenézni
- a lelki erejét arra fordítja, hogy álmoképeket szőjön arról, hogy „mit lett volna, ha” és nem arra, hogy belássa, hogy nincs ha

D) *Depresszió* (keresés és elválás stádiuma)

- kevésbé intenzívek az érzelmek
- hangsúlyossá válik az emlékezés, mely szomorúsággal is jár
- általában hónapokon át tart, át kell élni minden évszakot, ünnepet az elhunyt nélkül (ilyenkor ismét felerősödnek az érzelmek)

E) *Elfogadás*

- a veszteség már nem köti le a gyászoló minden idejét
- a gyászoló képes a normális életvitelre, kialakítja az új életét
- tud ismét örülni az életnek, elmúlik a büntudat, testi tünetek, érzelmi hullámváz, nem keres hibásokat, új célok, tervek jelennek meg
- ha sikeres volt a folyamat, akkor a gyászoló megerősödik, tapasztalatokat szerez

11. A komplikált gyász típusai, általános jegyei

A) **Krónikus**

- a gyászoló szorong, búskomor, beszűkülnek a kapcsolatai
- gyakran tartóssá válik a gyász pl nem nyúl a tárgyaihoz

B) **Késleltetett**

- a gyász tünetei nem jelennek meg rögtön
- gyakori, ha a tagadás elhúzódik, a haláleset után nem élhetőek át az érzelmek pl más családtagot kell támogatni
- következménye: pszichoszomatikus betegségek, harag,
- gyakori, hogy akkor jelennek meg a tünetek, amikor a gátló tényező megszűnik vagy egy újabb veszteség következik be

C) **Bagatellizáció**

- gyakori, ha ellentmondásos volt a kapcsolat
- a gyászoló kezdetben megkönnyebbül, gyakran túl aktív, úgy él, mintha semmi nem történt volna
- gyakran büntudat, harag is áll a háttérben

D) **Hipertrófikus** (túlzottan mély)

- gyakori váratlan halálesetnél
- az érzelmek szokatlanul erősek, melyeket a gyászoló próbál elnyomni
- következménye a gyász elhúzódása, szorongás

E) **Torzult**

- a gyász tünetei nem a megfelelő formában jelentkeznek pl szomatikus betegségek, depresszió, pánik/kényszerbetegség stb

11. A feldolgozatlan gyászélmény tünetei

- képtelen a jelenben élni, fél a jövőtől
- kapcsolati problémák jelentkeznek
- testi panaszok alakulnak ki
- nem talál örömet az életben
- nem tud szép emlékeket sem felidézni fájdalom nélkül
- nem tud reálisan gondolkodni az elhunyról (pl hibáit nem ismeri el, szentként gondol rá)
- várja haza, jelenlétét érzi, hosszú idő múlva is beszél vele, nem lehet a szobáját kipakolni stb

12. A haldokló, az elhunyt hozzátartozóinak támogatása

- a hozzátartozók támogatása is lényeges
- tanácsadás, a beteg állapotának megértésének segítése
- érzéseik meghallgatása
- a halál után a hivatalos ügyintézés segítése
- a gyászfeldolgozás elindulásának segítése
- mindig tapintatosan, együttérzően kezeljük
- értjük meg a reakciókat (akkor is, amikor a heves)

13. A szociális szakembert ért hatások feldolgozásának lehetőségei

- nem csak a feldolgozás, hanem a megelőzés is fontos!
- a kliensekkel megfelelő szakmai kapcsolatot kell kialakítani (nem szerethetjük a klienst úgy, mint a nagypapánkat!)
- szükséges a megfelelő önismeret, szakmai felkészültség
- fontosak a jó munkatársi kapcsolatok, a problémák megbeszélése
- esetmegbeszélés, szupervízió
- ne vigyük haza a munkát, otthon pihenjünk, legyen hobbink

13. Milyen lehetőségeket nyújt a csoportos szociális munka a fogyatékos ember problémáinak megoldására? Mutassa be a gyakorlat során alkalmazott technikákat, tapasztalatokat!

1. A gyakorló intézmény feladatai a fogyatékosok ellátásában

PL. MOLNÁR GÁBOR MŰHELY ALAPÍTVÁNY (de lehet pl. Darvastó)

- fogyatékosok nappali intézménye, nonprofit civil szervezet, nem állami és nem egyházi fenntartású
- a város vonzáskörzetében látja el a mozgássérült, értelmi fogyatékos, pszichés problémával küzdő személyeket
- feladata nagyon fontos, mert a rászoruló fiatalok számára nincs más lehetőség a megfelelő nappali tartózkodásra
- segít családok tehermentesítésében, a gondozottak képességeinek megőrzésében, kapcsolataik bővítésében
- az intézmény szociális és rehabilitációs foglalkoztatást is végez, ezzel segítve a megváltozott munkaképességűek munkavégzését

2. A csoportmunka formái és elemei

SZOCIÁLIS MUNKA FORMÁI:

1. egyéni esetkezelés
2. csoportokkal végzett szociális munka
3. közösségi szociális munka

CSOPORTOK FAJTÁI:

Feladatcsoportok:

- esetmegbeszélő csoport: egy esettel kapcsolatos szakszerű döntések meghozatala több szakember részvételével
- kerekasztalok pl szakértői csoport
- team: a kliensekkel való szakszerű együttműködés, hatékony munkavégzés a célja, a kliensek érdekeit tartja szem előtt
- bizottságok: speciális szakmai feladat, szakértői vélemény, előterjesztés készítésére jön létre
- szervezeti csoportok: a szervezet céljai, működtetése, változások kidolgozása áll a középpontjában

Gyógyító csoportok:

- oktató csoport: célja a tanulás, tapasztalatszerzés, vita, nem szükséges mély feltárulkozás, a csoportot a fejlődés, tanulás köti össze, fontos a hasonló tudásszint pl kamaszoknak szóló felvilágosító csoport
- személyiségfejlesztő csoport: célja a személyiség fejlesztése, magas az önfeltárás, az egyéni fejlődés áll a középpontjában pl önismereti csoport

- terápiás csoport: célja a viselkedés megváltoztatása, probléma megoldása, magas az önfeltárás, egyéni és közös célok is megvalósulnak, pl szenvedélybetegek csoportja
- szocializációs csoport: célja a társas készségek, komm. fejlesztése, nem magas az önfeltárás, középpontjában a komm., közös tevékenység áll pl kommunikációs csoport.

Önsegítő csoportok: önkéntesen szerveződik, nem szakember vezeti a csoportot (max. segít a szervezésben, megfigyel) a kliensek ált hasonló problémával küzdenek, cél a kölcsönös segítség, tapasztalatcsere, példamutatás, azért jönnek létre, mert az ellátórendszer nem tud hatékony megoldást kínálni a problémájukra pl Anonim Alkoholisták

3. A csoportfoglalkozás szociális hatása

- 1.) fontos szerepe van a kapcsolatok kialakításában
- 2.) segít a kapcsolatok ápolásában
- 3.) egyéni autonómia elérésében
- 4.) önmegtalálásban
- 5.) örömet ad egyszerre többeknek
- 6.) kit tudja használni a csoportban kialakuló kapcsolatokat
- 7.) pl tapasztalatcsere, egymás támogatása, visszajelzés a tagoktól, „nem vagyok egyedül érzés”
- 8.) hatékonyabb a problémamegoldás
- 9.) fejlődik a kommunikáció készség stb

4. A foglalkozások hatása a fogyatékos emberekre

- fontos szerepe van a kapcsolatok kialakításában
- segít a kapcsolatok ápolásában
- egyéni autonómia elérésében
- önmegtalálásban
- örömet ad egyszerre többeknek
- kit tudja használni a csoportban kialakuló kapcsolatokat
- pl tapasztalatcsere, egymás támogatása, visszajelzés a tagoktól, „nem vagyok egyedül érzés”
- hatékonyabb a problémamegoldás
- fejlődik a kommunikáció készség stb
- a fogyatékkal élők gyakran nehezebben teremtenek kapcsolatot (nem jó kommunikáció, előítéletek, félelem)
- a csoportos foglalkozás lehetőséget ad a kapcsolatok építésére rejtettebb módon
- számukra a foglalkozás hozzájárul az állapot romlás megelőzéséhez, fejlesztéshez
- sikerélményhez juttathatja őket, növelheti az önbizalmukat
- segíthet tapasztalatokat szerezni, amik a mindennapi önellátásban is fontosak

5. A fogyatékos személyek számára kialakított csoportok jellemzői

- 1.) a csoportok céljától és a résztvevők állapotától függően sokféle lehet
- 2.) figyelembe kell venni az állapotot, képességeket
- 3.) ismerni kell a résztvevők érdeklődési körét, tehetségét
- 4.) a csoportokat úgy kell kialakítani, hogy a tevékenység megfeleljen az összes résztvevő számára
- 5.) a csoport minden tagjának legyen lehetősége hasznos tevékenységet végezni
- 6.) figyelni kell a tevékenységek szervezésénél a helyigényre, sajátos körülményekre (kerekeszékkel lehessen közlekedni, akadálymentes legyen, érzékszervi sérültek is tudjanak közlekedni stb)
- 7.) a tevékenységek, alkalmazott eszközök igazodjanak a csoport képességeihez pl kés ragasztópisztoly, technikai eszközök
- 8.) a létszám megfelelő legyen (ne legyenek túl sokan, mert zavaró lehet, nem tudnak személyes kapcsolatok alakulni, nem tudunk elég figyelmet fordítani mindenkire)

6. A fogyatékos személyeknek szervezett csoportfoglalkozások kommunikációs sajátossága

- ❖ a fogyatékos típusa határozza meg
- ❖ fontos, hogy minden résztvevő számára érthető legyen

ÉRTELMI FOGYATÉKOS:

- bonyolult, szakkifejezéseket, elvont fogalmakat kerülni kell
- egyszerű, könnyen értelmezhető megfogalmazást kell alkalmazni
- a verbális közléseket mindig kísérrje non-verbális (hiteles!)
- soha nem szabad bántóan, tiszteletlenül kommunikálni

LÁTÁSSÉRÜLT

- csak a verbális kommunikáció, szaglás, tapintás segítségével lehet kommunikálni
- minden szavakkal kell kifejezni pl nem mondhatjuk, hogy „menj arra”, hanem „menj két lépést balra
- a látássérült nem buta, nem süket!!!! (ne kiabáljunk vele, ne szótagoljunk)
- ha szólni szeretnénk hozzá szólítsuk meg, érintsük meg, hogy tudja kihez beszélünk

HALLÁSSÉRÜLT

- fontos a nonverbális kommunikáció
- álljunk vele szembe, mert sokan tudnak szájról olvasni (természetesen lassan beszéljünk, ne artikuláljuk túl, mert félrevezető lehet)
- kevés halló ismeri a jelnyelvet
- írjunk, rajzoljunk

7. A fogyatékos személyeknek szervezett csoportfoglalkozások dinamikája

Csoportdinamika = csoportban ható erők, a csoport változása, formálódása.

CSOPORTKOMMUNIKÁCIÓ

- minden csoportnak sajátos
- a fogyatékkal élők esetén speciálisabb lehet (lásd 6. kérdés)
- sokszínű kommunikáció alakulhat ki
- meg kell tanítani a tagokkal, hogy hogyan kommunikálhatnak egymással pl az értelmi fogyatékos a látássérülttel
- a kommunikáció a csoport jellemzője, a csoport alakítja
- lehet játékos, mindenki számára érthető legyen pl a foglalkozás kezdetét csengő jelzi

INTERAKCIÓS MINTÁK = viszonyok, egymásra hatás

- csoportokban gyakran alakulnak ki szorosabb érzelmi kapcsolatok, szimpátia, ellenérvés
- fontos megtanítani a tagoknak, hogy ezt nem vezethet konfliktusokhoz, erősíteni kell az összetartozást
- gyakori a fogyatékkal élők esetén, hogy az érzelmek intenzitása, jellege változik pl egyik nap még barátok vagyunk, másik nap már nem
- meg kell előzni a csoportban a kiszakadást, klikkesedést
- figyelni kell a nehezebben kommunikáló, visszahúzódó tagokra!

CSOPORTKOHÉZIÓ

- a csoport összetartó ereje
- fontos, hogy a közösségi szellem is kialakuljon és az egyéniség is ki tudjon bontakozni!
- a fogyatékkal élőknek nagyon fontos, hogy tartozhassanak egy közösséghez, de az értelmi fogyatékosoknál előfordul beilleszkedési probléma, konfliktus stb
- fontos kialakítani egy célt, keretet, ami mindenki számára fontos és motiválja őket az együttműködésre, összetartásra

CSOPORTNORMÁK

- a csoport szabályai, amiket elvárnak a tagoktól
- együtt alakítja ki a csoport, mindenki elfogadja és mindenkinek be kell tartani
- fontos, hogy a fogyatékkal élők egy része nehezen alkalmazkodik, nehezen követi a szabályokat
- a csoport tevékenysége során ki kell alakítani a szabálykövetést, mindenki számára érthetővé kell tenni őket
- olyan szabályokat kell kialakítani, amiket mindenki megért és be tud tartani
- a tevékenységek során fejleszteni kell a szabályok betartására, követésére való igényt
- fokozottan figyelni kell a deviancia kialakulásának megelőzésére

CSOPORTKULTÚRA

- a csoportra jellemző hagyományok, értékek
- a csoport maga alakítja ki a csoporttagok által hozottakból
- lehetőséget, segítséget kell biztosítani a tagoknak, hogy alaposan megismerjék egymást
- éreztetni kell, hogy mindenki értékes és mindenki által hozott értékek fontosak

8. A fogyatékos személyeknek szervezett csoportfoglalkozás tervezése, megvalósítása

- a tervezésénél figyelembe kell venni a gondozottak állapotát
- egészségi állapotuknak, koruknak, nemüknek meg kell hogy feleljen
- a helyszín kiválasztásnál figyelni kell arra, hogy könnyen megközelíthető legyen, a berendezés megfeleljen a résztvevőknek pl lehessen kerekesszékekkel közlekedni, akadálymentes legyen
- a foglalkozás ideje alkalmazkodjon a gondozottak teherbírásához pl az értelmi fogyatékosok rövidebb ideig tudnak figyelni, változatos, könnyen érthető legyen
- ha érzékszervi fogyatékosok is vannak, akkor az ő igényeiket is figyelembe kell venni
- úgy kell a programot kialakítani, hogy mindenki találjon hasznos, érdekes elfoglaltságot
- a tevékenységek szórakoztatóak, fejlesztőek is legyenek és sikerélményt szerezhessenek a gondozottak
- a szervező mindig legyen felkészült, és ismerje a résztvevők sajátosságait
- legyen „B” terv

9. A csoportmunka során alkalmazott technikák:

- kommunikációs, személyiségfejlesztő, képességfejlesztő, önismereti játékok (amiket a szakmai készségfejlesztés és kommunikáció órán tanultatok! pl. gyakorolják a bemutatkozást, labdával; mil)
- kooperatív tanulási technikák (együttműködésen alapuló játékos tanulás)
- együttműködést fejlesztő feladatok (pl százlábú)
- csoport összetartozást erősítő tevékenységek (pl közös alkotások készítése)
- különböző művészetek, kézműves technikák (pl agyagozás, zenélés, tánc stb)

10. Tapasztalatai a csoportmunka alkalmazásáról

gyakorlat alapján! pl milyen csoportok voltak, milyen szempontok szerint alakították ki őket, mivel foglalkoztak, hogy működött, meg lehetett-e figyelni szerepeket, csoportdinamikai jelenségeket? stb. – gondolj a Molnár Gábor Műhely Alapítványra, vagy a „D”-részlegre.

14. Értelmezze a **kiégés** jelenségét és megnyilvánulási formáit a szociális ellátást végzők körében! Mit jelent, és hogyan működik az esetmegbeszélés és a szupervízió?

1. A segítő személyisége, mint munkaeszköz

- ahhoz, hogy a segítő hatékonyan tudjon dolgozni érett, kiegyensúlyozott személyiség szükséges! (akkor is, ha éppen fáradt, családi problémája van, gyászol stb.)
- a segítő személyiségét alkalmassá kell tenni a segítésre
- csak megfelelő önismeret birtokában lehet hatékonyan segíteni
- szükséges még tapasztalat, elméleti tudás, identitás
- ezeknek a birtokában képes az segítő átlátni, megérteni, átérezni a kliens problémáját, megismerni a személyiségét stb.

2. A szociális munkát végzők pszichés megterhelése:

- munka jellege, a fokozott megterhelés, kudarcok
- súlyosbítja, ha nem megfelelő a motiváció a segítő munkára (pl saját problémák megoldása, feldolgozatlan gyász miatt megy gondozónak, vagy az önismeret hiánya)
- Ha empátiával fordulunk egy kliens felé, ez saját személyiségünk megterhelésével jár, mert átérezzük a helyzetét
- A szociális szakemberek általában több munkát látnak el, mint amit kívánatos lenne (több gondozott, több család) a fokozott megterhelés újabb veszélyforrás.
- Ha sok a feladat, nem marad idő a történetek (veszteség, halál feldolgozására), ami károsítja a segítő

3. A kiégés tünetei, okai, hatása a segítő munkára

- nem érez sikert, eredményt
- egyre nagyobb energiát fektet a munkába, de nem jön az eredménye
- feszült, indulatos
- rutinszerűen, robotszerűen dolgozik
- pszichoszomatikus tünetek jelentkeznek
- közömbössé válik a munka iránt (vagy akár a gondozottakon vezet le a feszültségét!)
- beviszi a munkahelyére a családi problémákat vagy hazaviszi a munkahelyi problémákat

4. Az önvédelmi technikák lehetőségei

1.) Szabadidős tevékenységek, hobbi,	4.) Sportolás
2.) jó társkapcsolat	5.) Relaxáció, autogén tréning (tudatos ellazítás)
3.) Munkatársak egymásnak nyújtott támogatása: figyelünk egymásra, kedvességek, névnap	6.) Szabadság pihenésre való felhasználása

5. A szupervízió fogalma és fajtái

Fogalma:

- a segítő segítése a célja
- egy külső szakember által nyújtott irányított folyamat, aminek középpontjában a segítő kapcsolat áll
- segít az elakadások okait feltárni, fejleszti a szakmai személyiséget, önismeretet ad, javítja a szakmai kapcsolatot a klienssel, erősíti a problémamegoldó képességeket

Fajtái:

- 1.) **Egyéni:** segítő és a szupervízor együttműködése
- 2.) **Csoportos:** lehet egy területen dolgozók számára szervezni Pl. egy megyében dolgozó gondozók számára.
- 3.) **Team** szupervízió: az egész intézményi működés áttekintése a cél.

6. A szupervízió szerepe a szociális munkában

- A segítő számára biztosítja, hogy a problémát egy külső szakemberrel megbeszélje, csökken a megterhelés, hatékonyabb a munkavégzés.
- Sajnos a gyakorlati helyeink nagy részén nem biztosított a szupervízió, vagy csak a továbbképzések keretében.
- segít tisztázni a motivációt, személyes készségeket, kompetencia határokat, beavatkozási lehetőségeket, szerepeket, értékeket, a saját viselkedés okait stb

7. Az esetmegbeszélés szerepe a szociális munkában

- a segítő folyamat tervezésével, esetvezetéssel, problémamegoldás folyamatával foglalkozik
- segít értékelni a problémamegoldó folyamatot
- új ötleteket, nézőpontokat hoz be az eset folyamatába

8. Az esetmegbeszélő csoport működése

- 1.) **esetismertetés:** kliens, család bemutatása, kapcsolata az intézménnyel, probléma,
- 2.) **a segítő viszonyulásai:** kompetencia, érzelmi viszony, a helyzet elemzése, célok, módszerek meghatározása, szükség esetén más szakemberek bevonása, lehetséges akadályok
- 3.) **értékelés:** a folyamatot állandóan értékelni kell és az eset lezárásakor is a teljes segítő munkát

9. Gyakorlati tapasztalatok a gyakorlóintézményben működő esetmegbeszélésről és szupervízióról

- gyakorlat alapján bemutatni!
- a szociális intézmények ritkán alkalmazzák! *esetmegbeszélés*
- ált. esetleges, nem rendszeres (pl probléma esetén a csoportvezetővel beszélnek róla),

- elképzelhető, hogy munkacsoportonként tartanak esetmegbeszélést, lehet pl értekezletek alkalmával, lehet rendszeres pl heti-havi rendszerességgel vagy időnként összehívott stb
- *szupervízió* gyakran csak kötelező továbbképzéseken fordul elő.

15. Mutasson be egy, a terepgyakorlat során végzett problémamegoldó folyamatot! Ismertesse a folyamatban önállóan végzett feladatait, az esettel kapcsolatban felmerült esetleges etikai megfontolásokat!

1. A gyakorló intézmény típusa, feladatai

lásd korábban, pl. 1. tétel!

2. A gyakorlat során megfigyelt idős ember egészségi, szociális, mentális állapota

Az általad megfigyelt idős helyzetét gondold végig...

3. A probléma felmérése, az idős ember problémájának definiálása

- **Első interjú:** a szociális munka eszköze, melynek segítségével felderíthető a kliens problémája, segíti a kapcsolatfelvételt, bizalmi kapcsolat megalapozását, feszültségcsökkentést
- **Életút interjú:** segíti az idős pontosabb megismerését, kapcsolatainak, életének, korábbi problémáinak a feltérképezését
- **Egyéni Gondozási Terv:** az idősek otthona kötelező dokumentuma, segít felmérni a szükségleteket, problémákat

A PROBLÉMA DEFINIÁLÁSA:

Ez csak példa! Mindenki kidolgozhatja a saját gyakorlata alapján!

- új lakó költözött az idősek otthonába
- házastársa meghalt, ami nagyon megviselte
- gyerekei dolgoznak, más településen laknak, minden nap nem tudnak hozzá elmenni, de jó a kapcsolatuk
- egészségi állapota sokat romlott, egyre nehezebben látja el magát, fél egyedül
- beköltözött a család támogatásával az otthonba, de idegennek érzi magát, fél, hogy nem tud beilleszkedni, elszokott már a társaságtól, hiányzik az otthona
- korábban társaságkedvelő volt és szívesen kézimunkázott, de már nem nagyon van kedve hozzá stb

4. A problémamegoldó modell elemei, lépései, folyamata

1. ELSŐ TALÁLKOZÁS:

- feszültség csökkentése
  - biztonságérzet erősítése
  - kapcsolat megalapozása
- pl. reggel ébresztés alkalmával találkoztatok először, rossz kedve volt, visszahúzódónak látszott
- tereptanárodtól tudtad, hogy néhány napja költözött be
  - beszélgetést kezdeményeztél, amibe szívesen belement, örült, hogy meghallgatást talált

- elmesélte, hogy nem ismer még senkit, most költözött be
- a tereptanárral megbeszélve úgy döntöttetek, hogy gyakorlat ideje alatt több figyelmet szentelsz neki, segíted a beilleszkedést, ismerkedést, ha ő is szeretné

2. ELSŐ INTERJÚ:

- probléma feltárása a gondozott szerint, a szakember szerint)
- erőforrások feltérképezése (részletesen korábban)
- mit szeretne a gondozott elérni (cél)
- mit vár el a kapcsolatuktól stb
pl. a tereptanár engedélyével felkerested és beszélgettetek
- megtudtad a fent bemutatott problémákat, erőforrásokat
- a lakó szeretne beilleszkedni, megszokni a körülményeket, megismerni a lakótársakat, de nem mer kezdeményezni, fél a konfliktusoktól,
- szeretne segítséget kérni a probléma megoldásához

3. SZERZŐDÉS-TERVEZÉS:

- a segítő munka kerete, ideje, célja (amikor dolgozom, mindig bejövök kicsit beszélgetni, de amiről beszélgetünk, nekem el kell mondanom a mentálhigiénés kollégának, ha sok a dolgom, nem tudok 5-10 percnél egyszerre többet itt lenni, stb.!))
- prioritások (rangsor, hogy mi a fontosabb probléma, dolog, amit kezelni kell)
- a résztvevők feladatai, konkrétan! – pl. én tájékoztatom a programról, elkísérem, ő részt vesz...
- problémamegoldás módszerei
pl. cél: beilleszkedés, jó kapcsolatok kialakítása, otthon elhagyásának feldolgozása
  - prioritások: első az ismerkedés, kapcsolatok kialakítása, utána a beilleszkedés könnyebb és ha sikerül a beilleszkedés, akkor az otthon elhagyását is sikerül elfogadni
  - a lakó vállalta, hogy a csoportos programokon kísérettel részt vesz
  - te vállaltad, hogy elkíséred a programokra, bemutatod, sétálgatsz vele az intézményben ismerkedés céljából, meglátogatod és meghallgatod
  - tereptanár felügyeli a folyamatot

4. MUNKAFOLYAMAT

- a gondozott problémamegoldó folyamatait indítja be, nem megoldjuk a problémát, hanem képessé teszünk
- folyamatos motiválás szükséges
- folyamatos értékelés, elemzés
- szükség esetén újratervezés (ha nem sikerül a feladatokat végrehajtani)

pl

- minden nap meglátogattad és segítõ beszélgetést folytattatok
- minden reggel mentél érte és elkísérted a reggeli tornára
- bevontad a lakótársak beszélgetésébe

5. ZÁRÁS

- egyre nagyobb önállóságot kap a gondozott
- egyre ritkulnak a találkozások
- fontos az eredmények megerősítése, önbizalom fenntartása
- minden szakaszban dokumentálás!!!

pl.:

- egyre több lakót megismert, már a helyismerete is javult, önállóan is kimegy a társalgóba és beszélget
- részt vesz a kézműves foglalkozáson
- jobb a hangulata

5. A tereptanár által Önre bízott részfeladatok bemutatása

Ismerkedés.... beszélgetés.... interjú (első-, életút interjú elkészítése)... programokról tájékoztatás, kísérés a programokra...

6. Az ellátott bevonása a probléma megoldásában

- a problémamegoldás akkor sikeres és tartós, ha a kliens is aktívan részt vesz
- nem megoldjuk helyette, hanem megtanítjuk megoldani, így legközelebb egyedül is mehet!
- a gondozott határozta meg a problémát és a célt (tereptanár, te is egyet értettél vele), így motiváltabb volt
- a vállalt feladatokat mindenki teljesítette

7. Az Ön által önállóan végzett feladatok bemutatása

Ismerkedés.... beszélgetés.... interjú (első-, életút interjú elkészítése)... programokról tájékoztatás, kísérés a programokra... beszéljél arról, amit gyakran csináltatok!

8. Az esettel kapcsolatos etikai megfontolásai

- titoktartás
- a tereptanárral egyeztetés és együttműködés
- a kliens autonómiájának tiszteletben tartása
- kompetencia határok betartása

9. A feladat elvégzésének időrendje

1. kapcsolatfelvétel, megismerkedés
2. első interjú
3. megállapodás szóban és Egyéni Gondozási Terv elkészítése (ez tekinthető szerződésnek is)
4. naponta foglalkozáson való részvétel, beszélgetés
5. gyakorlat végén a zárás, értékelés, búcsú

10. A feladat végrehajtásának értékelése

- a gondozott a gyakorlat végére megfelelő ismereteket szerzett az intézmény környezetéről, működéséről, szokásairól
- aktívan részt vett a foglalkozásokon
- ismerkedett a lakótársakkal
- a gyakorlat végére egyedül is bekapcsolódott a társai beszélgetésébe
- hangulata javult
- te tapasztalatot szereztél a segítő kapcsolat, a problémamegoldás folyamatában stb